

Vergaderjaar 2009–2010

29 659

Evaluatie Staatsbosbeheer

Nr. 42

LIJST VAN VRAGEN EN ANTWOORDEN

Vastgesteld 24 november 2009

De vaste commissie voor Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit¹ heeft een aantal vragen voorgelegd aan de minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit over de brief van 27 oktober 2009 inzake de reactie op het rapport «Ruimte in het bos» (Kamerstuk 29 659, nr. 40).

De minister heeft deze vragen beantwoord bij brief van 23 november 2009. Vragen en antwoorden zijn hierna afgedrukt.

De voorzitter van de commissie,
Atsma

De griffier van de commissie,
Dortmans

¹ Samenstelling:

Leden: Van der Vlies (SGP), ondervoorzitter, Schreijer-Pierik (CDA), Atsma (CDA), voorzitter, Poppe (SP), Waalkens (PvdA), Snijder-Hazelhoff (VVD), Jager (CDA), Ormel (CDA), Koopmans (CDA), Van der Ham (D66), Van Velzen (SP), Samsom (PvdA), Van Dijken (PvdA), Neppérus (VVD), Jansen (SP), Jacobi (PvdA), Cramer (CU), Koppejan (CDA), Graus (PVV), Zijlstra (VVD), Thieme (PvdD), Dibi (GL), Polderman (SP), Elias (VVD) en Linhard (PvdA).

Plv. leden: Van der Staaij (SGP), Mastwijk (CDA), Den Hoopen (CDA), Luijben (SP), Tang (PvdA), Vacature (VVD), Bilder (CDA), Biskop (CDA), Pieper (CDA), Koşer Kaya (D66), Van Leeuwen (SP), Eijssink (PvdA), Depla (PvdA), Vacature (VVD), Kant (SP), Blom (PvdA), Ortega-Martijn (CU), Van Heugten (CDA), Brinkman (PVV), Ten Broeke (VVD), Ouwehand (PvdD), Vendrik (GL), Lempens (SP), Dezentjé Hamming-Bluemink (VVD) en Van Dam (PvdA).

1 en 2

Waarop baseert u de constatering dat door de verzelfstandiging Staatsbosbeheer in toenemende mate gericht is op publieke dienstverlening? Betekent dat, dat u minder toegerust en gericht bent op «publieke dienstverlening»?

Wat doet u anders dan «publieke dienstverlening»? Welke definitie van publieke dienstverlening wordt gehanteerd?

Onder publieke dienstverlening versta ik dienstverlening, die een maatschappelijk doel dient.

Met de constatering wordt bedoeld dat Staatsbosbeheer de afgelopen tien jaar, dus sinds de verzelfstandiging, een ontwikkeling doormaakt, waarbij Staatsbosbeheer in toenemende mate rekening houdt met bredere maatschappelijke belangen in plaats van alleen de ecologische belangen.

3

Wat wordt gedaan om de balans- en liquiditeitspositie van Staatsbosbeheer te verbeteren, zowel vanuit Staatsbosbeheer als vanuit het moederdepartement gezien?

Voor de balans- en liquiditeitspositie zijn zowel de inkomstenstroom vanuit de overheid als de middelen die Staatsbosbeheer zelf genereert van belang.

Ik beschouw 2010 als een overbruggingsjaar. Gelet op lopende beleidstrajecten, waaronder de heroverwegingen, vind ik het niet opportuun om nu structurele maatregelen te treffen om de balans- en liquiditeitspositie van Staatsbosbeheer te verbeteren. In de loop van 2010 verwacht ik meer helderheid te hebben, zodat ik kan bezien welke maatregelen noodzakelijk zijn.

Staatsbosbeheer heeft ook een eigen verantwoordelijkheid om zijn eigen ambitie in balans te brengen met de inkomsten en zorg te dragen voor een efficiënte organisatie. Het wetsvoorstel Markt en Overheid, dat momenteel ter behandeling in de Eerste Kamer ligt, zal het kader bieden voor de marktactiviteiten van Staatsbosbeheer.

4

Waarop is de verwachting, dat de kloof tussen kosten van het beheer van de EHS en het daarvoor beschikbare budget op de LNV-begroting zonder extra maatregelen groter wordt, gebaseerd? Op welke wijze kan Staatsbosbeheer hierop inspelen, wordt bijvoorbeeld gedacht aan optimalisatie van beheer?

De normkosten voor beheer (de zogenoemde index Natuur, Landschap en Recreatie) zijn landelijk in beeld gebracht en in opdracht van LNV en IPO getoetst door de commissie-Verheijen. Hieruit blijkt dat de kosten van beheer van de EHS en het daarvoor beschikbaar budget uiteen gaan lopen.

5

De eigen inkomsten zijn substantieel verhoogd wat één van de kerndoelen van de verzelfstandiging was. Hoeveel procent van die eigen inkomsten is afkomstig van erfpacht van woningen?

De eigen inkomsten van Staatsbosbeheer bedragen in 2007 / 2008 circa 50 miljoen euro. Hiervan wordt ruim 5 miljoen euro gerealiseerd uit erfpacht en/of erfpacht-opstal. In percentage uitgedrukt is dit iets meer dan 10 procent van de eigen inkomsten.

6

Kunt u uiteenzetten op welke wijze transparantie van marktactiviteiten van Staatsbosbeheer wordt bereikt?

Ik ga in de opdracht aan Staatsbosbeheer opnemen dat in het financieel jaarverslag de marktactiviteiten apart en transparant dienen te worden verantwoord. Het speelveld wordt bepaald door het wetsvoorstel Markt en Overheid, dat een helder kader biedt voor de mogelijkheden van overheidsorganisaties, waaronder Staatsbosbeheer, voor marktactiviteiten.

7

Kan worden uiteengezet welke moeite Staatsbosbeheer heeft gedaan om de vermaatschappelijking vorm te geven? Wat zijn ijk- en meetpunten als het gaat om vermaatschappelijking? Wat wordt bedoeld met «de vinger aan de pols houden als het gaat om de maatschappelijke focus van Staatsbosbeheer».

Staatsbosbeheer werkt samen met andere terreinbeheerders, gemeenten, instellingen, verenigingen en ook bedrijven. Samen met hen ontplooit Staatsbosbeheer initiatieven rond thema's als nieuwe natuur, waterhuishouding, klimaat en energie, rood voor groen, recreatie en educatie, natuur en jeugd én natuur en gezondheid. Als gastheer richt Staatsbosbeheer de gebieden zó in dat deze zo uitnodigend en beleefbaar mogelijk zijn voor een grote verscheidenheid aan bezoekers van de natuurgebieden.

Met vinger aan de pols houden bedoel ik dat ik expliciet in de jaarlijkse verantwoording van Staatsbosbeheer een stand van zaken verwacht wat betreft de vermaatschappelijking.

8

Op welke incidenten doelt de minister precies in haar reactie op de vermaatschappelijking? Zijn die incidenten alleen met verbetering van communicatie op te lossen, of heeft dat ook te maken met één van kern-doelen, namelijk de wens om eigen inkomsten te genereren?

Ik doel met name op de incidenten met betrekking tot bomenkap op diverse plaatsen in het land. Door beter uit te leggen waarom deze dunningen plaats vinden wordt een groot deel van de maatschappelijke weerstand weggenomen.

De incidenten met bomenkap hadden te maken met het verbeteren van de voorwaarden om de natuurdoelen te realiseren. Dit had niet te maken met de wens om eigen inkomsten te genereren.

9

Hoe groot is de directie van Staatsbosbeheer nu er een directeur communicatie is aangesteld?

De directie bestaat uit 2 leden: een directeur en een plaatsvervangend directeur. Daarnaast kent Staatsbosbeheer aan het hoofd van de vier regio's regiodirecteuren, is er een directeur van de concernstaf en een directeur communicatie die verantwoordelijk is voor het programma communicatie dat tot eind 2010 zal lopen.

10

Wat wordt bedoeld met het verbeteren van de aanwezigheid van boswachters in het veld?

Voor de goede uitvoering van de taken van Staatsbosbeheer is het op peil houden van de kennis van de natuurgebieden, het overdragen van kennis (excursies), de contacten met de bezoekers en de zichtbaarheid in de

gebieden een noodzaak. Staatsbosbeheer zal bekijken of de bureauactiviteiten van boswachters kan verminderen. Dit moet tot meer aanwezigheid van boswachters in het veld leiden.

11

Conform het advies wilt u een sterkere rol geven aan de Raad van Toezicht. Gaat het ook gepaard met hogere kosten voor de Raad van Toezicht?

Het versterken van de rol van de Raad van Toezicht brengt geen hogere kosten met zich mee. Door in een te ontwikkelen toezichtkader duidelijkheid te verschaffen over de rol en positie en de taken en verantwoordelijkheden van de Raad van Toezicht wordt de rol versterkt. Versterking gaat dus vooral om verheldering, afbakening en transparantie en niet om een grotere (uren)inzet van de Raad.

12

Wie houdt toezicht op de Raad van Toezicht? Wat is het kader daarvoor?

LNV heeft zijn uitvoeringstoezicht beschreven in de «LNV visie op uitvoeringstoezicht Vertrouwen op afstand». Het uitvoeringstoezicht richt zich op de aansturingrelatie, de bedrijfsvoering en de kwaliteit van de taakuitvoering. Dit toezicht is dus gericht op het departement en de uitvoerende externe organisaties. In het toezicht wordt, indien mogelijk, gebruik gemaakt van de resultaten van het toezicht door aanwezige raden van toezicht. In het geval van SBB heeft de Raad van Toezicht een wettelijk kader (Wet verzelfstandiging staatsbosbeheer). Binnen het uitvoeringstoezicht wordt beoordeeld of de raad zich aan dit kader houdt (op basis van de verantwoording in het jaarverslag SBB). LNV houdt geen toezicht op het functioneren van de raad van toezicht.

13

Het rapport geeft aan dat er vanwege de tweeslachtige positionering van Staatsbosbeheer, als enerzijds terreinbeherende organisatie en anderzijds marktorganisatie, hoge eisen worden gesteld aan de «governance» (bestuur, management, toezicht, etc). Wat zijn de kosten van deze governance? En wat zijn specifiek de kosten voor de Raad van Toezicht?

De kosten van governance worden niet afzonderlijk geregistreerd binnen Staatsbosbeheer. Deze kosten bestaan voornamelijk uit personeelskosten van administratief personeel. Daarnaast bestaan de kosten van governance uit de reguliere kosten van de externe accountant. Deze bedragen circa 0,2 miljoen euro op jaarbasis. De kosten van de Raad van Toezicht bedragen circa 0,1 miljoen euro op jaarbasis en bestaan uit de vaste vergoedingen voor de vijf leden van de Raad van Toezicht (inclusief de deelname aan de Audit Commissie).

14 en 15

*Is er geen cijfermateriaal beschikbaar waaruit blijkt dat er sprake is van achterstallig onderhoud en beheer? Wordt daarin het scherp in kaart laten brengen en de financiering van de aanpak meegenomen?
Maakt u nu met Staatsbosbeheer, conform het advies, afspraken over de aanpak op achterstallig onderhoud en beheer? Wordt daarin het scherp in kaart laten brengen en de financiering van de aanpak meegenomen?*

Op mijn verzoek heeft Staatsbosbeheer in 2006 een inventarisatie uitgevoerd naar achterstallig onderhoud. Dit betreft alleen een inventarisatie en bevat geen voorstellen voor verdere aanpak hiervan.

Ja, in de financieringsproblematiek van Staatsbosbeheer wordt het achterstallig onderhoud meegenomen. Zo zijn bijvoorbeeld voor landschap al in het kader van het landschapherstelprogramma afspraken gemaakt voor de periode 2008–2013.

16

Welke inzet wordt gepleegd om een beter beeld te krijgen van de ecologische, cultuurhistorische en maatschappelijke ontwikkelingen in gebieden van Staatsbosbeheer en andere terreinbeherende instanties? Wordt hiervoor zoals de commissie aanbeveelt een monitoringssysteem ontwikkeld?

Ieder jaar wordt tien procent van het areaal gemonitord op ecologische en cultuur-historische kwaliteit. Op deze wijze wordt iedere tien jaar het gehele areaal gemonitord. In overleg met Staatsbosbeheer zal ik een aantal parameters afspreken die in de toekomst in de verantwoording een beeld geven van de vermaatschappelijking.

17 en 18

Werkt u met Staatsbosbeheer aan een gezamenlijke interpretatie van de normkosten voor beheer en onderhoud?

Wordt gewerkt aan een vervangend systeem voor de normkosten om in te kunnen springen op snel veranderende marktomstandigheden? Worden hierbij de ervaringen van andere terreinbeherende instanties betrokken? De standaard kostprijzen voor beheer zijn in samenwerking tussen de terreinbeherende instanties (Staatsbosbeheer, Natuurmonumenten, de 12 landschappen) en de particuliere terreinbeheerders (FPG en Unie van Bosgroepen) ontwikkeld. Het resultaat is beoordeeld door de Commissies Brabers en Verheijen in opdracht van LNV en IPO. Deze standaard kostprijzen voor beheer worden periodiek bijgesteld zodat de effecten van loonstijgingen en prijsstijgingen van overige kosten (grondstoffen, materialen, machines, enz.), van productiviteitsontwikkelingen en van de marktontwikkelingen van de producten (bijvoorbeeld hout) verrekend worden. Daarnaast wordt jaarlijks het terreinbeheer op basis van de werkelijke kosten (nacalculatie) door het Centrum voor Economische Informatievoorziening (CEI) in het kader van het CEI informatienet terreinbeheer in beeld gebracht. Door middel van het deelnemersverslag kunnen de verschillende terreinbeheerders zich vergelijken ten opzichte van het groepsgemiddelde.

19

Onderschrijft u de conclusie dat de hybride positie van Staatsbosbeheer een remmende invloed heeft op de gewenste vermaatschappelijking? Zo ja, welke acties zullen hiertegen worden ondernomen?

De hybride positie komt voort doordat Staatsbosbeheer enerzijds een publieke organisatie is en anderzijds een organisatie is die actief is op de markt. Dit leidt tot onduidelijkheid over de positie van Staatsbosbeheer. Het wetsvoorstel Markt en Overheid, dat momenteel in behandeling is in de Eerste Kamer, zal hier helderheid in brengen. Dit wetsvoorstel is voor overheidsorganisaties, waaronder Staatsbosbeheer, het kader voor marktactiviteiten.

20

Onderschrijft u de conclusie dat het niet gewenst en onhaalbaar is om Staatsbosbeheer, Natuurmonumenten en de Landschappen te fuseren? Zo ja, wat zijn de argumenten daarvoor?

Met de commissie meen ik dat een fusie niet gewenst is om de diversiteit, burgerbetrokkenheid, pluriforme financiering en innovatiekracht van

natuurbeheer te behouden. Wel ben ik het met de commissie eens dat op het vlak van uitvoering van beheer nieuwe mogelijkheden van samenwerking onderzocht moeten worden. Overigens vindt er al veel samenwerking plaats; de opstelling en uitwerking van de index Natuur, Landschap en Recreatie is hiervan een goed voorbeeld.